

Lekser – hva bør skolen tenke på?

Det er ingen krav om at skolen skal gi elevene lekser. Når skolen gir lekser, skal innholdet bidra til elevenes læring og knyttes til det de lærer på skolen.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 06.05.2021

Når skolen bruker lekser, er det viktig å se leksene i sammenheng med elevenes læring og arbeidet med læreplanene. Elever har ulike behov, og plikten til tilpasset opplæring gjelder også for lekser. Lærere må hele tiden gjøre pedagogiske avveininger. Dette inkluderer også å vurdere om lekser kan bidra til elevenes læring. Slik kan lekser være et pedagogisk virkemiddel som inngår i en større helhet.

Forskning viser

- Lekser fungerer best når de vekker interesse og elevene forstår hva de skal gjøre.
- Lekser som følges opp på en god måte på skolen, gir best læringsresultat.
- Veiledning om lekser for foreldre kan fungere godt.
- De yngste og de eldste elevene er mest mottakelige for foreldreinvolvering når de gjør lekser.
- På leksefrie skoler, gjør en del elever likevel skolearbeid på fritiden.

[Se forskning om lekser](#)

Lekser og læring

Lekser kan ha flere formål. Elevene kan få lekser for å få et bedre utbytte av arbeidet med fagene. Lekser kan også bidra til å øke foreldrenes involvering i elevenes skolearbeid. Elevenes utbytte av lekser er imidlertid forskjellig. Betydningen lekser har for læring, henger sammen med skolens praksis for å gi og følge opp lekser. Hvordan foreldre involverer seg spiller også en rolle.

Relevante og godt tilpassede lekser kan bidra til at elevene opparbeider seg gode arbeidsvaner og får mulighet til å arbeide selvstendig. Lekser kan også gi elevene ro til å konsentrere seg og fordype seg, anledning til å forberede seg på innhold som skal være tema på skolen, og til å repetere fagstoff. Men lekser kan også lede til at elever blir sittende med arbeid de ikke mestrer og dermed virke negativt inn på motivasjon, trivsel og læring. Det er viktig at lærerne har et bevisst forhold til det å bruke lekser, for å kunne bidra til at alle elever kan oppleve mestring. Elever som strever med lekser, må få den hjelpen og støtten de har behov for i skoletiden.

Det finnes ikke ett svar på hva som er gode lekser. En mulighet er å repetere fagstoff og gjøre ferdig påbegynt arbeid. Læreplanene gir imidlertid muligheter for mer variasjon i innhold og arbeidsmåter også når det gjelder bruk av lekser. Både å utforske og stille spørsmål, praktisk arbeid og samarbeid kan være relevant.

At skolen følger opp leksearbeidet, er viktig for varig læring. Det behøver ikke bety at læreren ser over eller gir tilbakemelding på alt hver elev gjør, men at leksene settes i sammenheng med det som skjer på skolen. Elever kan for eksempel dele med hverandre og bruke det de har arbeidet med hjemme i nye sammenhenger.

Elevinvolvering

Læreplanverket legger vekt på elevmedvirkning. Å involvere elevene bidrar til bedre læring og er avgjørende for deres motivasjon og lærelyst. En måte å la elevene medvirke på er å ha dialog om hva slags lekser som er nyttige for dem, hvordan leksene skal gjøres og hvordan elevene kan vise hva de har lært.

Balanse mellom lekser og fritid

Barnekonvensjonen sier at barn har rett til fritid og hvile. Skolene bør reflektere over hvordan mengde og innhold i leksene kan bli håndterlig for alle elever. Det trenger ikke å bety at hver elev får individuelt tilpassede lekser, eller at leksene nivådeles, men at oppgavene gir rom for mestring og medvirkning.

Reflektere sammen

Det er viktig å legge til rette for at lærere reflekterer sammen over hvorfor og hvordan de bruker lekser. Relevante temaer er hva slags lekser som blir brukt, hvordan opplæringen fungerer ulikt for ulike

elevgrupper, og også hvordan skolen formidler lekser til foresatte og elever.

Refleksjonsspørsmål

Spørsmål for å reflektere sammen i profesjonsfellesskap:

- Hvordan kan vi bruke erfaringer og forskning til å diskutere hvorfor og hvordan vi bruker lekser?
- Hvordan påvirker nye læreplaner arbeidet vårt med lekser?
- Hvis elevene skal ha lekser, hva slags lekser bidrar til at de lærer best mulig?
- Kan vi motivere elevene til å gjøre skolearbeid på fritiden uten at de får lekser?
- Hvordan sikrer vi elevmedvirkning og tilpasset opplæring når vi gir lekser?
- Hvordan kan lekser bli håndterlige for elevene, både når det gjelder mengde og innhold?

Leksehjelp

Alle grunnskoler må tilby 8 timer gratis leksehjelp i uken fordelt på 1.–10. trinn. Formålet med leksehjelp er å gi elevene støtte i læringsarbeidet, opplevelse av mestring og gode rammer for selvstendig arbeid.

Leksehjelp skal ses i sammenheng med opplæringen og skal bidra til bedre læring for alle. Kommunene bestemmer selv på hvilke trinn leksehjelpen skal gis, og hvordan leksehjelpen skal organiseres. Dersom elevene ikke har tradisjonelle lekser, skal de likevel ha tilbud om hjelp med skolerettet arbeid som likner på det elevene kunne fått som lekser, for eksempel utforsking, oppgaveløsning, repetisjonsøvelser eller lesefordypning.

Elevene får best utbytte av leksehjelpen når den oppleves som et faglig og sosialt fellesskap der flere elever som kjenner hverandre deltar. Leksehjelpen gir også best støtte til læring når leksehjelperne kjenner godt til skolens arbeid.